

V nadaljevanju je predsednik poročal o sodelovanju našega združenja z Evropskim združenjem internistov (EFIM) in o naši udeležbi v Katovicah na Poljskem ob 100-letnici Poljskega združenja internistov, kjer je naše združenje prejelo zaradi aktivnega sodelovanja spominsko medaljo in dobilo povabilo na 6. kongres EFIM v Lizbono maja 2007. Prejelo pa je tudi obvestilo o Evropski diplomi iz interne medicine 2006.

Svoje poročilo je predsednik zaključil s sklepom odbora Združenja internistov SZD o razglasitvi novih častnih članov združenja za njihovo vzorno delo in plodno sodelovanje v organizaciji in delu Združenja internistov SZD oziroma predhodne Internistične sekcije SZD. Za častne člane so bili imenovani: prof. dr. Peter Černelč, dr. med., prim. dr. Franc Fazarinc, dr. med., prof. dr. Radovan Hojs, dr. med., prof. dr. Marjan Jerše, dr. med., prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med., prof. dr. Igor Križman, dr. med., Karel Pečovnik, dr. med., prof. dr. Pavel Poredoš, dr. med. Imenovanim so bile častne diplome podeljene zvečer prvega dne pred slavnostno večerjo, farmacevtski tovarni Krka in Lek pa sta prejeli priznanji za dolgoletno sodelovanje, sponzorstvo in pomoč pri delu združenja.

Združenje internistov SZD tako ostaja s svojim predsednikom in upravnim odborom zvesto svojemu poslanstvu, da s strokovnjaki interne medicine skrbi za vsakoletno prenavljanje in dopolnjevanje medicinskega znanja zdravnikov interne ter splošne in družinske medicine. Dober odziv s prisotnostjo na predavanjih dokazuje, da so izbrane teme aktualne in zanimive za širok krog zdravnikov, katere pa na nadaljnji poklicni poti še spremlja zbornik predavanj. Letošnja strokovna tema je obravnavala novosti in aktualnosti v interni medicini. Predavatelji so bili iz zdravstvenih ustanov Ljubljane, Maribora, Golnika, Šempetra pri Gorici in Izole. Med odmori, ki so namenjeni osvežitvi in ogledu bogate farmacevtske razstave, je še vedno bilo nekaj časa tudi za sproščen klepet in obnovo poznanstev.

Zanimivo je vedeti

MEDICINA, ZDRAVSTVO IN SLOVENSKI JEZIK TER SLOVENSKA TERMINOLOGIJA

Jože Drinovec

6. novembra 2006 je bila v prostorih Ministrstva za kulturo v Ljubljani okrogla miza o nacionalnem programu za jezikovno politiko. Na ta posvet je bil med uvojničarji vabljen tudi pisec tega prispevka. Posvet je organiziral in vodil dr. Janez Dular, vodja sektorja za slovenski jezik na Ministrstvu za kulturo. Osnutek nacionalnega programa za jezikovno politiko je objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo www.kultura.gov.si

Medicinske revije v Sloveniji

V Sloveniji sedaj izhaja 16 medicinskih revij v najširšem smislu, vključujoč tudi Farmaceutski vestnik in Obzornik zdravstvene nege. 13 od njih izhaja v slovenskem jeziku, 3 pa v angleščini (Radiology and oncology, Acta stereologica, Acta Dermatovenereologica Alpina, Panonica et Adriatica).

Angleščina in slovenščina v medicinskih in zdravstvenih revijah

Akademsko izobraženi v zdravstvu mora uporabljati angleški jezik pri svojem delu, izobraževanju, sporazumevanju s strokovnjaki iz tujine, predvsem pa zaradi spremljanja dosežkov v stroki. Potrebno je aktivno znanje, ne samo branje slovstva.

Slovenski jezik v zdravstvu in medicini je potreben predvsem zaradi sporazumevanja z bolnikom, bolniki pa smo prej ali slej vsi. Šele nato zaradi sporazumevanja z drugimi, ki delajo v zdravstvu. Slovensko medicinsko izrazje pa morajo poznati vsi v zdravstvu, ne le zdravniki in farmacevti in inženirji v laboratorijih, tudi medicinske sestre in tehniki vseh strok.

Zdravniški vestnik, njegova zgodovina in naloge

Zdravniški vestnik je edina slovenska nacionalna medicinska revija, namenjena celokupnemu zdravništvu:

- zadovoljuje strokovne potrebe slovenskih zdravnikov,
- sproti objavlja izsledke medicinske znanosti,
- z objavo prispevkov slovenskih strokovnjakov uveljavlja ugled znanosti doma in v svetu,
- skrbi za strokovno informiranost in izpopolnjevanje slovenskih zdravnikov,
- objavlja kulturne vidike dela, bivanja in umetniškega izražanja slovenskih zdravnikov,
- poroča o delu v Slovenskem zdravniškem društvu.

Nacionalnih medicinskih revij je vse manj. Večina njih se je preimenovala v znanstvene revije, čeprav so zadržale prejšnje nacionalno poimenovanje, kot npr. British Medical Journal, Deutsche medizinische Wochenschrift itd.

Kot nacionalna medicinska revija si je Zdravniški vestnik zadal naslednje naloge:

- spremljati zdravstveni sistem,
- zakonodajo in predpise na področju zdravstva,
- spremljanje nacionalne patologije,
- objavljati splošne demografske in epidemiološke podatke,
- razvijati slovensko medicinsko terminologijo.

Te naloge, vključno z razvijanjem strokovne terminologije, smo si zadali sami, nismo jih dobili od države. Od leta 1909 do 1928 je bil Liječnički vjesnik, ki je izhajal v Zagrebu, tudi uradno glasilo Društva zdravnikov na Kranjskem. Zdravniški vestnik je začel izhajati leta 1929, prvi urednik pa je bil dr. Franc Derganc starejši. Od leta 1946 do 1991 se je glasilo imenovalo Zdravstveni vestnik, od leta 1991 dalje pa ponovno

Zdravniški vestnik. Ustanovitelj in lastnik je Slovensko zdravniško društvo kot prostovoljno strokovno združenje slovenskih zdravnikov. Naklada znaša 4100 izvodov, letno izide povprečno 13 števil. Od leta 2001 dalje je celotna vsebina Zdravniškega vestnika dostopna na spletni strani www.vestnik.szdz.si

Jezik in terminologija v Zdravniškem vestniku

Vsi prispevki v Zdravniškem vestniku (uvodniki, strokovni prispevki, pregledni prispevki, kakovost v zdravstvu, pisma uredništvu, razgledi) so objavljeni v slovenskem jeziku. Samo raziskovalni prispevki so objavljeni v slikam ter razširjenim slovenskim izvlečkom. Nad jezikom bedi uredništvo s strokovno pomočjo lektorja, zdaj prof. Jožeta Faganela. Od leta 1998 dalje dela ožja skupina zdravnikov, farmacevt in slavist na področju tekoče nove medicinske terminologije. Izdelali smo lastni terminološki slovarček, ki je predstavljen na medmrežju. Nova poimenovanja smo uvrstili v tri skupine, takšno, ki je obvezna za uporabo v Zdravniškem vestniku, takšno, ki je le predlog, ki se bo morda prijel, in zadnja možnost, ko nismo našli dobre rešitve. Knjiga Slovenski medicinski terminološki slovar, ki jo je uredil Miroslav Kališnik, je sicer solidna osnova, ne vključuje in ne more vključevati pa poimenovanj, ki z veliko hitrostjo vstopajo tudi med slovenske zdravnike predvsem z angleškega govornega področja.

Slovenski jezik med zdravniki

Znanje slovenskega jezika in pismenost med zdravniki ni na občudovanja vredni višini. Nekaj med njimi ima odlične osnove iz srednje šole, še verjetneje pa iz družinskega zaledja. Predmet »medicinska terminologija« poučujejo tako na Medicinski fakulteti v Ljubljani kot v Mariboru. Velika škoda je, da ni na koncu študija medicine potrebno diplomsko delo – dobra priložnost za samostojni strokovni izdelek in učenje pismenosti bodočega diplomanta. Tako pa si mora zdravnik večji del znanja in tudi spretnost pridobiti kasneje z delom, prakso, izkušnjami, pa čeprav neprijetnimi. Uredništva slovenskih medicinskih revij so pri tem najpogostejši učitelji. Prav tako uredniki objav različnih strokovnih srečanj in kongresov, če ti potekajo v slovenščini. Ne gre zanemariti koristnega prispevka k lepi medicinski slovenščini tudi s strani farmacevtskih družb, predvsem domačih. Številne publikacije za zdravnike, farmacevte, medicinske sestre in bolnike so celo vzorne.

Med medicinskimi strokami že po tradiciji, v pozitivnem smislu glede kakovosti slovenskega jezika, izstopajo psihiatrija ter predklinične stroke: anatomija, histologija, fiziologija, farmakologija, patologija in farmacija.

Poiskal sem predvsem posnemanja vredne vzore. Večina zdravnikov se bolj posveča svojemu strokovnemu delu in se ne trudi za lepoto, izvirnost, natančnost in ustreznost izražanja in sporazumevanja. Duhovna lenoba oz. bližnjica je zatekanje k latinskim poimenovanjem, v zadnjem času zelo pogosto angleškim.

Dileme in perspektive

Stran od ustvarjalne rabe slovenskega jezika v medicini usmerjajo predvsem v akademsko kariero orientiranega zdravnika kriteriji za akademsko napredovanje in kriteriji za pridobitev sredstev za raziskovalne projekte. Ti kriteriji so skoraj izključno objavljanje v tujem slovstvu, ki je mednarodno odmevno.

V okolju zdravega profesionalizma ne vidim resnične dileme: uporaba angleščine ali slovenščine. Nujna je uporaba obeh, angleščine zaradi nuje in uporabnosti, slovenščine pa ustvarjalno kot edinega orodja, ki ga imamo pri sporazumevanju z bolniki in med sabo.

Nove knjige

RECENZIJE

Prva pomoč

Prva pomoč – Priročnik s praktičnimi primeri. Glavni urednik doc. dr. sc. Uroš G. Ahčan, dr. med. Rdeči križ Slovenije, 2006. Cena 45,28 EUR pri RK.

Nova Prva pomoč je zelo zajetna knjiga s 735 stranmi, velikega formata, zato je ne moremo več šteti med priročnike. Pač pa sodi obsežna knjiga samo v domačo knjižnico.

Knjiga je bogato opremljena s pretežno barvnimi slikami in praktičnimi primeri, kar daje knjigi posebno značilnost. Seveda so v knjigi tudi slike, ki so slabše kakovosti, gledano s fotografskega stališča: npr. na str. 533 in še nekaj je podobnih.

Knjigi se pozna, da jo je napisalo 42 avtorjev, zato ji ne manjkajo občasna krajša ponavljanja, kar pa ji ne jemlje ugleda. Bralca presenečajo nekatera poglavja, ki niso običajna v priročnikih prve pomoči. Naj omenimo samo nekatere: pravni in etični vidiki prve pomoči, epidemiološki podatki o poškodbah, zastrupitvah in drugih nujnih stanjih, sporočanje slabe novice in pomoč svojcem poškodovanih, temeljna načela mednarodnega humanitarnega prava. Skoraj so odveč navodila, kako klicati pomoč z avtoceste. Sedaj si večina lahko pomaga z mobilom.

Splošna ocena knjige je odlično, čeprav bomo v nadaljevanju našli tudi nekaj pomanjkljivosti. Odlikuje jo izrazita posodobljenost, bogata vsebina, mnogo lepih slik, opisi primerov iz prakse, dovolj pregleden tisk tudi za slabovidne, slovarček medicinskih izrazov, kvaliteten papir, nasveti za vpogled v internet in nizka cena. Iz knjige izžareva sodoben, napreden pogled na prvo pomoč, kar bo občutil zlasti poznavalec starejših izdaj prve pomoči. Knjigo zelo popestri priloženi interaktivni DVD, s katerim je možno opazovati nekatere slike tudi v gibanju. Res pa je, da bi bili lahko nekateri posnetki boljši. Presenetljivo malo je v knjigi tiskovnih napak.

Pomanjkljivosti so čisto subjektivna ocena zdravnika, ki je v travmatologiji laik, čeprav je nekoč sam predaval prvo pomoč.

Dolgo sem iskal zlom reber. Ni ga med zlomi in ne med poškodbami prsnega koša. Končno sem ga našel med poškodbami pri športu na str. 536.

Zanimivo je, da med obvezili nisem našel Desaultovega povoja, ki je bil nekoč obvezen pri poškodbah zgornjega uda. Avtorji navajajo sodobnejšo rešitev.

Poglavje o zastrupitvah mi ni všeč. Napisano je po neobičajni shemi in celo na dveh mestih od istega avtorja. Na str.154-175 je splošni del in pogostejše zastrupitve, kjer je ogljikov monoksid samo v razpredelnici na str. 168. Na straneh 652-662 pa so kemični in splošni strupi. Skratka, najpogostejše zastrupitve pri nas niso prikazane skupaj, na enem mestu. Bralec verjet-

no pričakuje naslednji vrstni red zastrupitev: z alkoholom, hrano, gobami, uspavali, ogljikovim monoksidom, drogami, rastlinskimi škropivi in piki kač ter žuželk. V Dergančevi prvi pomoči iz leta 1994 so nekatere od omenjenih zastrupitev bolje prikazane.

Malo preseneča sicer zelo razčlenjen opis epilepsije na str. 191-192, a je simptom, ki ga poznajo domala vsi laiki, nehoteno uriniranje med napadom, omenjen šele v primeru 12 na str. 192.

Zelo moteče pa je, da je izpuščeno abecedno (imensko) kazalo, čeprav je precej skrbno izdelano vsebinsko kazalo. Prav zato bi od ocene odlično lahko odšteli kakšno točko.

Marjan Jerše